

ODŮVODNĚNÍ

I. OBECNÁ ČÁST

A. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „návrh nařízení“), se předkládá na základě zmocnění uvedeného v § 139 odst. 1 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

Návrh nařízení se předkládá v souladu s Plánem legislativních prací vlády na zbývající část roku 2018, respektive s usnesením vlády České republiky ze dne 11. října 2017 č. 709 (dále jen „usnesení vlády“).

Cílem návrhu nařízení je upravit nařízení vlády č. 522/2005 Sb., v souladu s legislativním úkolem, který vyplývá z usnesení vlády, kterým vláda České republiky schválila poslední novelu nařízení vlády č. 522/2005 Sb. a zároveň uložila předsedovi vlády ve spolupráci s ředitelem Národního bezpečnostního úřadu a s vedoucími ostatních ústředních správních úřadů a dalších dotčených orgánů veřejné moci zpracovat a vládě předložit návrh novely tohoto nařízení vlády v souladu s obecnou připomínkou č. 1 obsaženou ve stanovisku předsedy Legislativní rady vlády ze dne 3. října 2017 (č. j. 755/17). Obecná připomínka č. 1 mívá na odstranění nekonkrétnosti a přílišné obecnosti některých položek v rámci seznamu utajovaných informací a na sjednocení používané terminologie.

Národní bezpečnostní úřad konzultoval změny obsažené v návrhu nařízení s příslušnými resorty, do jejichž oblasti působnosti náleží položky seznamu utajovaných informací, jichž se úpravy dotkly.

Právní úprava předvídaná v návrhu nařízení je nezbytná k naplnění úkolu vyplývajícího z usnesení vlády, respektive ze stanoviska předsedy Legislativní rady vlády. Snahou předkladatele je sjednotit terminologii jak v rámci seznamu utajovaných informací, tak i v rámci právního řádu České republiky. Dále je kým cílem odstranit obecnost a nekonkrétnost znění některých položek seznamu utajovaných informací takovým způsobem, aby se úvaha původce utajované informace omezila pouze na posouzení materiálního hlediska, tedy na posouzení, zda může zneužití nebo vyzrazení utajované informace způsobit újmu nebo nevýhodnost zájmům České republiky.

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Návrh nařízení je plně v souladu se zákonem, k jehož provedení se navrhuje. Předkládaný návrh nařízení naplňuje zákonné zmocnění uvedené v ustanovení § 139 odst. 1 zákona, a je s ním v souladu.

C. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh nařízení je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s dosud uzavřenými mezinárodními smlouvami, upravujícími oblast výměny a vzájemné ochrany utajovaných informací. Návrh nařízení je rovněž v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a je plně slučitelný s předpisy Evropské unie a NATO, není v rozporu s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a je v souladu s obecnými právními zásadami práva Evropské unie (např. zásada právní jistoty, proporcionality a zákazu diskriminace).

Na oblast ochrany utajovaných informací se vztahují především tyto sekundární předpisy Evropské unie:

- rozhodnutí Komise (EU, Euratom) 2015/444 ze dne 13. března 2015 o bezpečnostních pravidlech na ochranu utajovaných informací EU;
- rozhodnutí Rady 2013/488/EU ze dne 23. září 2013 o bezpečnostních pravidlech na ochranu utajovaných informací EU, v konsolidovaném znění; a
- nařízení Rady Euratom č. 3, kterým se provádí článek 24 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (celex 31958R0003).

Oblast úpravy, jež je dotčena předkládanou novelou, však není výše zmíněnými sekundárními předpisy Evropské unie přímo upravena.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s předpisy Evropské unie.

D. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Nařízení vlády č. 522/2005 Sb. bylo v souladu s § 139 odst. 1 zákona vydáno vládou v roce 2005, přičemž novelizováno bylo v roce 2008 a 2017. Nařízení vlády č. 522/2005 Sb. obsahuje seznam utajovaných informací, který se skládá z obecné části obsažené v příloze č. 1 a zvláštní části sestávající se z ostatních příloh č. 2 až 20 k tomuto nařízení. Orgán státu, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, respektive možní původci utajované informace, musí před jejím vznikem vždy posoudit, zda vyzrazení nebo zneužití příslušné informace může způsobit újmu nebo nevýhodnost pro zájmy České republiky ve smyslu § 3 zákona (materiální hledisko). Současně však musí posuzovaná informace spadat pod některou z položek

uvedených v příloze č. 1 až 20 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb. (formální hledisko). Poslední novela nařízení vlády č. 522/2005 Sb. aktualizovala a doplnila seznam utajovaných informací tak, aby odpovídal aktuálním potřebám a požadavkům současné praxe v oblasti ochrany utajovaných informací, neboť vznikla potřeba utajovat i jiné než v seznamu utajovaných informací uvedené informace, a dále byla původci utajovaných informací identifikována potřeba modifikovat již existující položky seznamu utajovaných informací.

V rámci legislativního procesu, který provázela poslední novelu nařízení vlády č. 522/2005 Sb. (nařízení vlády č. 360/2017 Sb.) bylo vydáno stanovisko předsedy Legislativní rady vlády, na které odkazuje usnesení vlády. Uvedené stanovisko v obecné připomínce č. 1 stanoví požadavek na dílčí úpravu znění některých položek, konkrétně se jedná o požadavek na sjednocení terminologie a odstranění obecnosti a nekonkrétnosti některých položek seznamu utajovaných informací, aby jejich znění nedávalo prostor výkladu, že původce utajované informace může rozhodovat též o formálním hledisku utajované informace (uvedení v seznamu utajovaných informací), o kterém rozhoduje de facto vláda svým nařízením. Původce utajované informace by tak měl pouze posuzovat, zda příslušná informace spadá pod některou položku seznamu utajovaných informací a zda může její případné vyzrazení nebo zneužití způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro zájem České republiky nevýhodné ve smyslu § 3 zákona.

E. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava v oblasti ochrany utajovaných informací s ohledem na svůj charakter nemá negativní hospodářský ani finanční dopad na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky.

Návrh nařízení nepředpokládá též sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

F. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Platná právní úprava není diskriminačního charakteru ani nepředpokládá možnost vzniku diskriminačního rizika. Stávající právní úprava nemá též dopad na rovnost mužů a žen, neboť aplikace nařízení dotčenými subjekty se uskutečňuje vždy shodně bez ohledu na pohlaví.

G. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh nařízení nepřináší žádné změny, které by měly dopad ve vztahu k ochraně soukromí nebo k ochraně osobních údajů, a to s přihlédnutím k povaze a záměrům předkládané právní úpravy. Navrhované řešení tak nemá dopad na ochranu soukromí a osobních údajů.

H. Zhodnocení korupčních rizik

Předkládaný návrh nařízení nepředpokládá založení korupčních rizik ani jejich nárůst. Navrhovaná právní úprava má za cíl zejména zkonkretizovat některé položky seznamu utajovaných informací a sjednotit používanou terminologii. Podstata této právní úpravy tak nezakládá vznik korupčních rizik.

I. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Předkládaný návrh nařízení nepředpokládá založení rizik v oblasti bezpečnosti nebo obrany státu ani jejich nárůst. Podstatou navrhovaných změn nařízení vlády č. 522/2005 Sb. je především dílčí úprava položek seznamu utajovaných informací. Navrhované úpravy tak vzhledem k uvedené podstatě nebudou mít vliv na bezpečnost nebo obranu státu. Naopak jimi má dojít ke zvýšení ochrany utajovaných informací, která má beze sporu pozitivní dosah v oblasti bezpečnosti nebo obrany státu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I

K bodu 1 (příloha č. 1 bod 3)

Příloha č. 1 je obecnou částí, přičemž položky zařazené v této příloze nespádají bez dalšího do působnosti pouze jednoho konkrétního ministerstva nebo jiného správního úřadu. V bodě 3 se navrhuje vypustit nadbytečná slova, neboť ze současné dikce lze dovodit možnost utajit způsob zajištění bezpečnosti objektu nejen orgánů státu, ale i jiných objektů, pokud by mohlo dojít ke vzniku újmy nebo nevýhodnosti zájmu České republiky v případě vyzrazení nebo zneužití utajované informace spadající pod tuto položku seznamu utajovaných informací.

K bodu 2 (příloha č. 1 bod 7)

Nově navrhované znění předmětné položky má za cíl odstranit neurčité znění tak, aby se úvaha původce utajované informace omezila na posouzení materiálního hlediska, tedy zda může vyzrazení nebo zneužití utajované informace spadající pod tuto položku seznamu utajovaných informací způsobit újmu nebo nevýhodnost pro zájmy České republiky. Pokud bude materiální hledisko původcem utajované informace identifikováno, bude možné příslušnou informaci utajit.

K bodům 3 až 5 (příloha č. 2 body 2 až 4)

Cílem úprav je zkonkretizovat okruh informací, které lze utajit, pokud spadají do položek 2 až 4 přílohy č. 2 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb. Konkrétně se specifikuje potřeba zařazení příslušných staveb, objektů nebo zařízení dopravních staveb do kritické infrastruktury podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. V položce 4 pak dochází k bližší specifikaci okruhu informací, které pod ni mohou spadat, a též se odstraňuje neurčitost ve stávajícím znění.

K bodu 6 (příloha č. 3 bod 10)

Návrh změny ve znění položky 10 má za cíl odstranit terminologii, která není v rámci právního řádu v souvislosti s porušením daňových a celních předpisů používána, a nahradit ji textací, která lépe koresponduje se zněním v platných právních předpisech

K bodu 7 (příloha č. 3 bod 22)

Dosavadní znění položky bylo neurčité, neboť nebylo zřejmé, na které zvláštní útvary Ministerstva financí položka směřuje. Předkládaná úprava tak v této souvislosti konkretizuje, že se jedná o činnost Finančního analytického úřadu, který je podřízen Ministerstvu financí.

K bodům 8 a 10 až 13 (příloha č. 5 bod 1, 13, 37, 38 a 41)

Změnou předmětných položek dochází ke konkretizaci znění takovým způsobem, aby bylo zřejmé, jaké informace lze utajit, pokud spadají pod uvedené

položky seznamu utajovaných informací, aniž by bylo nutné další zkoumání formální stránky ze strany původce utajované informace.

K bodu 9 (příloha č. 5 bod 6)

Kontrolní činnost vykonává vícero útvarů Ministerstva obrany a z praxe je zřejmá potřeba utajit i jiné výstupy vzešlé z kontrolní činnosti, než ty vyplývající ze stávajícího znění položky 6.

K bodu 14 (příloha č. 6 bod 3)

Dochází ke konkretizaci položky, která umožní i nadále utajovat ty informace spojené s výzkumem a vývojem, které mohou způsobit nevýhodnost pro zájmy České republiky.

K bodům 15 až 18 (příloha č. 6 body 4, 7, 10, 11 a 13)

Navrhovaná úprava v souladu s obecnou připomínkou obsaženou ve stanovisku předsedy Legislativní rady vlády odstraňuje neurčité znění dotčených položek seznamu utajovaných informací. V případě potřeby utajit informace obsahově spadající pod tyto položky se úvaha původce utajované informace omezí pouze na posouzení materiálního hlediska.

K bodu 19 (příloha č. 7 bod 8)

Úprava obsažená v tomto novelizačním bodu odstraňuje neurčitost znění předmětné položky seznamu utajovaných informací a zároveň sjednocuje terminologii používanou v rámci příloh k nařízení vlády č. 522/2005 Sb., respektive s položkami 6 a 7 přílohy č. 2 a položkou 16 přílohy č. 8.

K bodům 20 a 22 (příloha č. 8 body 3 a 6)

Dochází k precizaci terminologie a nápravu znění takovým způsobem, aby bylo sjednoceno jak v rámci jiných právních úprav napříč právním řádem České republiky tak i v rámci nařízení vlády č. 522/2005 Sb.

K bodům 21, 23 a 25 (příloha č. 8 body 5, 10 a 16)

Zavádí se formulace, která omezuje původce utajované informace na posuzování materiálního hlediska. Pokud informace spadající do předmětných položek seznamu utajovaných informací může svým zneužitím nebo vyzrazením způsobit újmu nebo nevýhodnost pro zájmy České republiky, lze ji v souladu se zákonem utajit.

K bodu 24 (příloha č. 8 bod 12)

Vypouští se slovo „utajované“, neboť se jedná o tautologii. Seznam utajovaných informací, respektive jeho jednotlivé položky stanoví, které informace mohou být utajeny, pokud je současně identifikováno materiální hledisko.

K bodům 26 až 28 (příloha č. 8 bod 20)

Položka 20 v příloze č. 8 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb. je rozdělena na dvě větvy, z tohoto důvodu se navrhuje původně jednu položku rozdělit na položky dvě

tak, aby byla zachována konzistentnost jednotlivých položek seznamu utajovaných informací.

K bodu 29 (příloha č. 9 bod 5)

Navrhují se vypustit slova „ve zvláštním zájmu“, neboť není tento pojem zakotven v právním řádu, nicméně stejně jako tomu bylo doposud, se proces utajování informací musí řídit pravidly stanovenými zákonem. Původce tak bude muset posoudit materiální hledisko, respektive podrobit příslušnou informaci spadající pod položku 5 v příloze č. 9 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb. zhodnocení, zda může její případné vyzrazení nebo zneužití způsobit újmu nebo nevýhodnost pro zájem České republiky.

K bodům 30 a 31 (příloha č. 10 body 3 a 4)

Přeformulováním položek dochází pouze k odstranění nekonkrétnosti v jejich znění.

K bodům 32 a 33 (příloha č. 11 body 2 a 7)

Eliminuje se neurčité znění předmětných položek seznamu utajovaných informací tak, aby bylo zřejmé, že původce utajovaných informací posuzuje toliko materiální hledisko, respektive zkoumá, zda informace spadající pod některou z položek seznamu utajovaných informací je způsobilá svým vyzrazením nebo zneužitím způsobit újmu nebo nevýhodnost pro zájmy České republiky.

K bodům 34 až 36 (příloha č. 18 body 5, 8, 12, 13 a 17)

Změny navržené v příloze č. 18 k nařízení vlády č. 522/2005 Sb. mají odstranit neurčité výrazy, jako jsou slova „důležité“ nebo „stanovené“, čímž se omezí úvaha původce utajované informace na posouzení materiálního hlediska. Dojde tak k nápravě současného stavu, kdy znění stávajících položek seznamu utajovaných informací mohlo svádět k chybnému výkladu, že posuzování formálního hlediska (zařazení v seznamu utajovaných informace) je též v působnosti původce utajované informace.

K Čl. II

Nabytí účinnosti návrhu nařízení se s ohledem na legislativní proces navrhuje k 1. lednu 2019.